

ORDINACIONES SOBRE LART DEL PESCAR DELS CORALS²⁹⁰

Nos Ferdinandus dei gracia R. Castelle Aragon. Legionis, Sicilie, Granate, Toleti, Valencie, Gallecie, Maioricorum, Hispalis, Sardinie, Cordube, Corsice, Murcie, Gremis, Algarbii, Algezire, Gibraltaris et Insularum Canarie, Comes Barchinone Dominus Vizcaye et Moline dux athenarum et Neapatrie, comes Rossilionis et Ceritanie Marchio Oristani et Gociani; Exhibita fuit nobis et humiliter presentata in publica et auctentica forma per vos dilectos et fideles nostros consiliarios consilium et probos homines ville nostre Alguerii et seu vri pro parte per dilectos nostros Michaellem de prats militem et Joannem mercer burgensem nuncios ad serenitatem nostram per vos destinatos provisio quedam spectabilis Eineci lopez de mendoça, quondam locumtenentis generalis nri in Regno n Sardinne cuius tenor talis est. Lo Rey de Castella de Arago de Cerdeña etc. Don Ynigo Lopez de Mendoça, Conseller de la Mgt del Señor Rey. locht. general de sa alteza en lo dit Regne de Cerdeña als magnifichs y amats consellers del Señor Rey lo governador. e formador en lo cap de Lugudor veguer y sotveguer de la vila del Alguer y a llurs assessors e altres qualsevol oficials reals a qui pertanya les presents seran pñtades e als Loch de aquelles e a cascu dells salut e dilecio. Los magnifichs consellers lany present dela dita vila del alguer per virtut de llurs privilegis et alias inseguint la forma pratica y consuetud per los passats consellers de dita vila observada han fet y statuhit certes ordinacions sobre lart del pescar dels corals ques fa per los habitants en la dita vila y altres ço es ques faia a parts y no a sou lo dit art segons en les dites ordinacions er contengut les qual sobre lart de corellar.

Primament abolint cassant jrritant y anuleant totes qualsevol ordinacions ça en rera fetes en e sobre lart de corellar per redreçdel be publich de dita vila es stat statuit e de nou ordenat per los magnifichs consellers y consell de diputats de aquella q. daquinavant negu no gos ni presumesca directamente ni indirecta armar barques ne lleuts²⁹¹ a sou sino a parts e que lo patro poper e miger de dites barques

²⁹⁰ In Archivio C. Alghero.

²⁹¹ Diccionari Aguilò della Biblioteca filosofica de l'Institut de la lengua catalana. Barcelona 1921: «Vaixoll petit dé un sol pal ì de vela, destinat al cabotatge».

hagen la meytat del coral que pescaran los quals los sia pagat en aquelles per llur mercades a raho de una ll.ra dos sous la ll.ra del dit coral net a pagament e franchs als dits corelladors de imposicio y de pescatge e no a mes preu sots jncorriment de la pena desus escrita.

Item es stat stetuhit y ordenat q. daquinavant los leuts se armaran vagen a parts y no a sou e q. los dos homens hagen de onze llres de coral dues cascun corellador esceptat lo proher que pagara lo mercader e que la part de la gent los sia pagada per llur mercader a raho de una livra dos sous la livra de coral net a pagament e franchs als dits corelladors de imposicio e de pescatge e no a mes preu sots incorriment de la pena deins escrita.

Item es stat instituhit y ordenat que los proher y destres de barques no puguen pendre ne demanar mes avant de cinch l.res lo mes e dels leuts no mes avants de quatre lires lo mes e si lleut hi haura de quatre homens que vagen en totes coses en la forma deles barques.

Item est stat statuhit y ordenat q. los dits mercaders puix hagen començat a armar no puguen desarmar, nj los corelladors lexar dits mercaders fins a Sant Miguel o per tot lo temps se concordaran sots la pena deins escrita.

Item mes es statuit y ordenat que los dits mercaders e qualsevol altres persones q. faran pescar corals no gosen nj presumesquen directament ne jndirecta donar sou algu ne prometre ni donar als llurs corelladors present ni donatiu algu sots jncorriment de la pena deins contenguda.

Item aximateix es stat instituhit e ordenat que si home nigu de lart del corellar caygue malat fugis o alias mancas algu ales dites barques o lleuts q. lo patro de dites barques o lleuts haia e sia tengut haver la gent que mancara per tot lo estiu per forma que per mancament de aquell la tal barca o barques lleut o lleuts no hagues o haguessen a restar en terra sens corellar sots jncorriment de la pena deins escrita exceptat empero q. lo dit mercader haia haverlo lo proer.

Encara mes per tollerar y evitar tota natura de frau o de sospita quis porren subseguir entre los mercaders e corelladors es stat statuhit y ordenat que dins deu dies apres les presents ordinacions seran preconizades e publicades los dits mercaders y altres qualsevol persones que faran barques o lleuts hagen a jurar a ner Señor deu sobre los sants quatre evangelis que be y lealment se hauran en lo pescar a triar del coral sens fer frau ni engan algu als corelladors aximateix los dits corelladors de les dites barques e lleuts ans de exir a corellar hagen e sien tenguts jurar q. be y lealment se hauran en lo dit art de corellar e q. tot lo coral q. deu los donara y pescaran sens mancament y frau algu ni engan donaran e lliuraran a llur mercader o en aquell a qui ell volra e li sera comes e que tots axi los mercaders com corelladors q. tendran e servaran e la unglia e la letra les presents ordinacions y cascuna de a quelles e contra aquelles y qualsevol de aquelles no contrafaran o contravindran contrafer ne contraverin permetran directament ne indirecta per alguna causa via o raho sots pena axi als dits mercaders con als corelladors de cent ducats bons adquisidora e donadora la terça part a les obres de les esglesies y spital de la pnt vila del alguer e latra terça part al acusador e denunciador de aquella y latra terça part a la cort e official q. de aquella fara la execucio en la qual pena encorreguen tantes regades quantes sera contrafet los qui contrafaran o contravindran a les presents ordinacions o a alguna de aquelles irrimissiblement exequatats.

Derrerament es stat statuhit y ordenat q. si corelladors o corellador alguns se trobaran en frau algu q. aquelles tals o tal quen frau sera trobat ultra la dita pena sia assotat per la present vila ab bons assots y bandeiat de la present e dita villa a q. cinch anys sens gracia ne merce alguna.

Item p. que les dites ordinacions p. via indirecta no fossen p. effecte observades segons que sa en rera ses vist que los correladors e caporals de quells no volrien corellar per que vehent que dit art nos podia fer si no per ells estimant que no corellant les dites ordinacions no serien observades vehent se per esperiencia q. los caporals dells sotvenien als altres q. que necessitat nols faes lo contrari fer ordeman q. si los dits corelladors no volran corellar aquest any q. daquinavant no sien admesos en la dita art e exercici de corellar y encorregan en pena de cent llres sia da quell se volran jmmixtir y tornar de facto ultra la pena damunt dita tantes voltes com si jmmixtirien adquisidora con la pena damunt dita. E porque ignorancia p. algu dels sobredits no puga esser allegada es stat jnstituhit y ordenat que les presents ordinacions sien publicades per los lochs acostumats ab so e veu de trompeta com es acostumat. Per les quals ordinacions diem es vist seguirse no solament gran benefici e utilitat a la dita vila poblats en ella y drets de aquella mes encara a les rendes y drets reals de sa alteza. Suplicant nos que per esser les dites ordinacions mes temudes y observades confurmassem aquelles y manassem de nra part esser publicades y observades juxta serie e tenor de aquelles e jatsia prima faç parega les dites ordinacions portar ab si le dites y altres utilitats y beneficis empero encara havem volgut fer mirar acuelles en lo real consell ahon delliberadament es stat vist esser no solament utils mas molt necessarias p. al redrec benefici e utilitat de la dita villa y cosa publica de quella y encara augmentacio dels drets y rendes reals de sa Magestat.

Inseguint la qual delliberacio haven provehit aquelles sien executades y a la unгла observades. Pertant ab tenor de les presents delliberadament y consulta loants y aprovants y encara confirmants les dites ordinacions e totes y sengles coses en aquelles contengudes diem y manam a vosaltres y a cascu de vos y encara a qualsevol patrons popers migers y proers de barques o lleuts de corellar e altres qualsevol execen dit art sots jncorrimt dels ira e indignacio del Señor Rey penes en dites ordinacions contengudes y altres a arbitre de sa Magestat y nostre reservades que les dites ordinacions y totes y sengles coses en aquelles contenguedes tengan y observant tenir y observar facen a la unгла juxta sa serie y tenor. E contra aquelles vingan o contravenir permetan per via directa ne indirecta o en altra qualsevol manera, ans per que de les dites coses per algun en esdevenidor ignorancia nos purisca allegar manaren vosaltres dits officials aqui pertanga axi com nos manam publicar les dites ordinacions axi en la ciutat de Sacer e vila del Alguer y lochs acostumats de aquelles com altres parts ahont sera necessari guardant vos huns y altres de fer ni permetre esser fet lo contrari per alguna cuasa o raho si la gracia regia tenju cara e la dita pena desijau evitar. Dat en Caller a XXVI de janer del any mil quatre-cents novante Ynigo Lopez de Mendoza V. t dornos R. V. t. Jans Sanchez de Thesia Domini regis V. Ram fiscis advocatus in diversorum locumtenentie generalis p. h. CXXV fuitque per dictos vestros nuncios eidem Magestati nre humjliter supplicatum ut provisionem viceregiam preinsertam capitulaque et ordinationes ac omnia et singula in eadem contenta nedum vobis confirmare laudare aprobare et ratifica-

re verum etiam de novo concedere de nostra solita benignitate dignaremur. Nos vero supplicationem eiusmodi benigne exaudientes tenore presentis de nostra certa scientia deliberate et consulto provisionem dicti locumtenentis generalis nri preinsertam ac capitula et ordinationes in eadem appositas et apposita et omnia et singula in dicta provisione contenta iuxta ipsius seriem et tenorem pleniorum nedum p. omnia laudamus aprobamus ratificamus et confirmamus verum etiam de novo concedimus nostrique laudationes aprobationis confirmationis ratificationis et nove concessionis huiusmodi munimine seu presidio roboramus et validamus ordinationesque predictas ad imperpetuum observari volumus et iubemus. Propterea Locumtenenti G.li nostro in dicto Sard.

Regno et Regio procuratori vicariis potestatibus consiliariis et signanter gubernatori in capite lugudori necnon vicario et subvicario dicte ville Alguer ceterisque demum universis et singulis officialibus nostris in dicto Regno constitutis et consistuendis dictorumque officialium locumtenentibus presentibus et futuris sub incursu nostre indignationis et ire penaque florenorum auri Aragonum mille ex bonis cuiuslibet contrafacientis irremissibiliter exigendorum et nostro aplicandorum erario quatenus preinsertam provisionem et omnia et singula in eadem contenta ac in presente nostra confirmacione laudacione aprobacione ratificacione et nova concessione preepressa teneat firmiter et observent teneri q. et observari ad omnibus inviolabiliter faciant et non contrafaciant vel veniant aut aliquem contrafacere vel venire permitant racione aliqua sive causa pro quanto gratiam nostram caram habent et praepositam penam cupiunt non incurrere.

In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro comuni sigillo impendente munit. Dat in civ. Barchilone die XXIV mensis octobris anno a nativitate domini millesimo quandringsimo nonagesimo tertio Regnorumque nostrorum videlicet Sicilie anno vigesimo sexto Castelle et Legionis Vicesimo Aragonum vero et aliorum quintodecimo Granate autem secundo.

Rex Ferdinandus